

Boekbespreking " Van alles Vanellus. De Kievit geobserveerd "

door Jaap de Vries; met tek. van Auke Terluin. Zesde druk. Akkrum, mei 1991. Geïll.; met lit. opg. ISBN 90 72058 04 6 Ingenaaid.

Rinse Wassenaar

In april 1990 wist ringer J.A. de Vries zijn grote belangstelling en gegevensverzamelingen met de enthousiaste hulp van anderen te laten uitmonden in een eigen uitgave: het bovenvermelde boek. De tekenaar met de fijnzinnige pen staat al genoemd. Dat, naast een redactioneel medewerker, een uitgavebegeleider en een vormgever, ook een oud-minister (Braks van LNV) een hand toestak, is opmerkelijk. En nu reeds de zesde druk; dat duidt toch op een goede ontvangst van het boek!

In ruim 90 verluchte bladzijden weet Jaap de Vries weer tal van anecdoten en belevenissen met "zijn" Kieviten smakelijk te presenteren. Goed getroffen weemoedig is de tekening van een dode, AL-Aan Loopbeen, geringde Kievit op blz. 24. En over geringde Kieviten gaat het geregeld, niet alleen die uit De Vries' eigen (terugmeldingen)archief, maar ook vogels uit collecties van de ringers D. de Vries en J. de Jong. De voorbeelden zijn aardig gekozen, vergelijkbaar met wat - ook voor andere soorten -, in Op het Vinketouw verschijnt.

Zo werden twee door de auteur aangelegde ringen tussen de veren, botjes, braakballen en Kievitconsumenten in een Torenvalkenkast teruggevonden.

Aan (de discussie over) het eierzoeken wordt de meeste aandacht besteed. In hoofdstukken als "Wet", "Ei, ei..." en "Kievitologie" is veel uit de krant van de laatste decennia besproken of geciteerd en worden er, zo tussen die bedrijven door, aan ons lezers ook diverse pseudonimen onthuld. Uit de liefst 37 Ingezonden Brieven van seizoen 1965 in de Leeuwarder Courant, geeft De Vries in hoofdstuk 2, drie volledig weer. Ook het nawoord is grotendeels aan dit onderwerp gewijd, maar nu gelardeerd met stukken uit de krant van 1990. De auteur haalt, in zijn bijdrage aan deze laatste discussie, in zijn boek zijn boek aan en dat lijkt wat veel van het goede. Wat hij zelf vindt van het eierzoeken zal ik u niet verklappen.

In elk geval, zo stelt hij, dienen Vogelbescherming, het Ministerie van

LVN en de Bond van Friese VogelbeschermingsWachten (BFVW) in één commissie samen de jaarlijkse zoek- en raapperiode vast te stellen. Het boekje biedt veel informatie voor het beter leren kennen van de Kieviten en de mens.

(In een reclamecampagne door zuivelfabriek de Kievit te Meppel voor haar merk "Vana" is het boekje ook in het engels vertaald. Het draagt hetzelfde ISBN nummer.)

De regels van Vanellus: de kievit nader beschouwd / J. de Vries - Leeuwarden [etc.]: Eisma. - Ill. Met lit. op. reg. ISBN 90-70052-94-6 NUGI 823

Tot veler verrassing bereidde Jaap de Vries al snel na de laatste druk van zijn eerste boekje, een tweede deel voor. Dit is november 1991, nu door Uitgever Eisma zelf, uitgegeven. Dat duidt, opnieuw, op een succesvolle ontvangst van de boeken van ringer 308.

Na wat historische wetenswaardigheden over kievitseieren en hun bemachtiging, bespreekt de schrijver in 6 hoofdstukken en 1 nawoord op 74 bladzijden, op afwisselende wijze allerlei geschiedenissen, feiten en resultaten omtrent het ringen en ook terugmelden van vogels. Dit alles wederom doorspekt met Intermezzo's gewijd aan eierzoek-berichten en - tegenberichten uit de regionale en landelijke pers. Zo noemt De Vries bijvoorbeeld enkele gevallen waar vogelbeschermers geraapte of geconfiscerde eieren uitgebroed hebben en de opgekweekte jongen konden uitzetten.

In "Doodsoorzaken" worden, n.a.v. gemelde ringen, telgegevens gepresenteerd over sterfte door vliegtuigen op Schiphol. Daarnaast komen roofvogels en verkeer en hoogspanningsleidingen aan bod. Zo bleken Giekerkse Torenvalken best een (on)geringd Kievitje te lusten! Hoofdstuk 1 heet "Trek". Daarin behandelt de schrijver de sinds 1911 verkregen terugmeldingen van in Friesland als nestjong geringde vogels. Er blijkt in een paar gevallen een opmerkelijke plaatstrouw van broedvogels aan hun geboortegebied. Veel dieren zaten wel iets verder weg maar toch nog binnen de provincie. Een dode enkeling verbleef in april-juni in het oosten van Europa en viel daar de terugmeldende mens in handen.

In het hoofdstuk "Flora- en Faunawet" geeft de auteur enige wetsgeschiedenis en behandelt uitvoerig het door hem in juni 1991 georganiseerde overleg tussen twee "informeel" aanwezige BFVW-bestuursleden en twee verklaarde tegenstanders van eieren rapen. Een gezamenlijk Fries standpunt kon, blijkens de geciteerde berichten, niet worden bereikt.

Op blz. 86 en 90 tenslotte, geeft De Vries aan dat hem een vaste einddatum aan de raaptijd het beste lijkt.

Nawoord: de auteur biedt lezers van OHV beide boeken tegen gereduceerde prijs aan. Maakt u per boek Hfl. 15,- over op girorek. 1441831 t.n.v. J.A. de Vries te Nieuwehorne o.v.v. de titel. R.W.